

מלון זה פשוט רגל

עולם, ביניהן גדולות ומפורסמות בארצות הברית ואירופה המערבית. למרות זאת, זכו במיכרו היוגוסלביים, שהתגלו לדעת מומחי משרד השיכון, כ" טובים והזולים ביותר. תפקידו של אחיו של הנגיד בעיסקה: להסביר למומחי משרד השיכון את יתרונותיהם של המיבנים הטרומיים. כפי שניתן לראות מתוצאות המיכרו, הוא עשה זאת בהצלחה יוצאת-מחלל.

עזרה

לא-מקובלת

לא רק קרובי-משפחתו של משה זנבר נתגלו כברי-מול. לשם זנבר יש כנראה קסם מיוחד, המשפיע על כל הבא עימו במגע.

כמו למשל חברת-הבנייה קלטיקורשמן. חברה זו היא שמכרה לנגיד, בזמנו, את דירתו המפוארת בצפון תל-אביב.

לימים, בנו קלטיקורשמן מלון בתל-אביב בשם אורה. כדרך מלונות, נקלע גם אורה לקשיים, פנה בבקשת עזרה ל-חברה לפיתוח מפעלי-תיירות.

בקשתם נתקבלה, והם זכו בעזרה לא מקובלת. בהתאם לעדויות של עובדי החברה לפיתוח מפעלי-תיירות, שהתמרמרו עקב הפרשה, הועלתה בשעת הדיונים, בבקשת ההלוואה המיוחדת, העובדה שה מבקשים הם אלה שמכרו לנגיד בנק ישראל את דירתו המפורסמת.

דירה זו גרמה לנגיד צרות רבות. מאחר

בארץ — ידעו יפה מיהו זנדברג, ומיהו בן-דודו של זנדברג.

הטבות

נדירות

לא היתה זו הפעם הראשונה שבן-הדוד זכה בהלוואה ממשלתית חריגה כזו.

כבר לפני שבע שנים נכנס אסטוריה לקשיים כספיים, כאשר היה בשלב של התרחבות. זנבר, שנהג לגור במלון כל אימת שהגיע טבריה, לא היה אז עדיין הנגיד, אלא רק מנהל אגף-התקציבים ב-אוצר.

מלון אסטוריה זכה אז בהלוואה מיוחדת. הסיבה הפנטסטית: כדי לעזור לו להתגבר על הפסדים שצבר בעת הפיחות של 1962 — ארבע שנים לפני כן.

אסטוריה של היום איננו אסטוריה של 1966. ב-1969 הרס זנדברג את מלוננו עד היסוד, בנה במקומו אסטוריה חדשה, בן 57 חדרים, בהשקעה של מיליון ורבע ל"י. המלון החדש זכה להטבות ניכרות ו-מאלפות ביותר. ביניהן:

- פטור מתשלום הריבית על רישום השיעבודים שנתן תמורת ההלוואות שקיבל.

- הון עצמי של 150 אלף ל"י, כעשרה אחוזים מגודל ההשקעה. מכל מלון אחר באזור טבריה, תבעו משרדי התיירות והאוצר השקעה עצמית של 40 אחוז לפחות. מזנדברג דרשו רק עשרה אחוזים.

- את יתרת 90 אחוז ההשקעה קיבל

המלון המתחרה: אחרי הנפילה

מלון זה ניצל

נמוכה של 15 אחוז וללא הצמדה. הלוואה זו הצילה את המלון מגורל דומה לזה של גוברמן. הוא הצליח להתאושש, חי וקיים בהצלחה עד היום. שמו של בעל אסטוריה: יהודה זנדברג, והוא לא אחר מאשר בן-דודו של משה זנבר, נגיד בנק ישראל.

לבעליו של אסטוריה היה הרבה יותר מול: בניגוד לגוברמן, אישרו משרדי התיירות והאוצר למלון הלוואת-קוינסליך דציה מיוחדת של 415 אלף ל"י, בריבית

הצלה

מפשיטת-רגל

אשר קרובי-משפחתו של נגיד בנק ישראל ניצל מפשיטת-רגל הודות להלוואה לא שיגרתית של חצי מיליון ל"י — שמתחריו אינם יכולים לקבל — אין בכך, בישראל של נתיבי-נפט, ורד ואוטוקס, משום רבותא גדולה.

מה שמיחד אולי את הפרשה, היא ה-עובדה שהקרוב המבורך זכה בברכה ב-דיוק בימים שקרובו, הנגיד, מנהל מלחמת-קודש כדי לשלול משאר עמי-ישראל ה-וואות דומות.

כנגיד בנק ישראל, מוטלת על זנבר ה-חובה להתריע בפני האינפלציה, כאשר ממדיה הופכים למסוכנים. זנבר ממלא את החלק הזה של תפקידו בקנאות לוהטת, גורם למשקיפים לחוש כי בעצם הוא תוקף את שר-האוצר ומדיניותו — בנסיון להתקרב ליריבו של ספיה, משה דיין. תהיה הסיבה מה שתהיה, זנבר הוא היום המטיף הראשי, ובקול-קולות, לסגירת האשראים במדינה — לכולם: ליצרנים, יבואנים, וסתם אזרחים פשוטים — והעי-לאת שיעורי הריבית על אותם אשראים שיוותרו.

משום כך, היה זה משונה קצת לראות שבן-דודו נהנה מפעולה הפוכה בדיוק — הרחבת האשראי וצמצום הריבית.

עובדה זו היתה משונה שבעתיים, ואולי אף יותר ממשונה, בהתחשב בכך שבועי-דה שאישרה, רק לפני מספר שבועות, את ההלוואה לבן-הדוד מסבריה — ישבו ים נציגי בנק ישראל — אנשיו של זנבר. גם עובדי החברה לפיתוח מפעלי ה-תיירות — הגוף הממן הקמת בתי-מלון

הבנדוד

בעליו של מלון אס-טוריה הטברייני, יהודה זנדברג, שהוא בן-דודו של נגיד בנק ישראל, משה זנבר (בתמונה מימין). בתמונה משמאל: מלוננו של יהודה זנדברג. בתמונה למעלה: מלון גרנד-גוברמן.

המלון של הבנדוד: טוב שם טוב משמן טוב

שהיה כבר בעל דירה פרטית בירושלים, לא היה זנבר זכאי לדירת חינוך בתל-אביב, כאשר התמנה לתפקיד הנגיד.

אולם מאחר שזנבר הפך לגור דווקא בתל-אביב, הלך וקיבל דירה מהבנק ל-פיתוח התעשייה — בו עבד לפני התמנוהו כנגיד.

כאשר התבררו פרטי העיסקה, והעובדה שזנבר בעצם רכש את הדירה בחצי מחיר — רה, וגם זה בעיקר במימון ממשלתי — פרצה שערורייה רבת. ועדת-הכספים של הכנסת נאלצה להתערב, שמעה את פרטי הפרשה.

בתום הדיון, קבעה ועדת-הכספים כי לא היה כל פסול בעיסקת הדירה.

אלא שהועדה קבעה מה שקבעה בלי שידעה — רשמית לפחות — עובדה חיו-נית אחת:

כי זנבר נשאר עדיין בעל דירה ב-ירושלים.

אלא שפרשת דירתו האישית של הנגיד כבר התיישנה. הפרשות החדשות היו אלה של קרוביו.

הנגיד עצמו, נהג השבוע ביחס אליהן כמנהגו מאז ומתמיד: סירב לענות על כל השאלות.

זנדברג בהלוואה ממשלתית בריבית של 6.5 אחוז בלבד.

אולם, למרות כל ההטבות המסויגות והחורגות, הביא לבסוף המחסור בהון-עצמי את אסטוריה אל סף פשיטת-רגל. הוא ניצל רק תודות לחצי מיליון הנוספים, שקיבל מכסי משלס-המיסים.

הצלחה

נדירה

בן-דודו של נגיד בנק ישראל לא היה קרובי-משפחתו היהודי שהתגלה ככרי-מול.

גם קרוב אחר של הנגיד אינו יכול להתאונן. הכוונה לאחיו של הנגיד, הר-מהנדס מנחם זנדברג, העסוק בימים אלה בפרוייקט-ענק של הקמת 300 בתים טורי-מיים תוצרת יוגוסלביה.

מנחם זנדברג מכחיש בתוקף כי הוא שותף בעיסקת הבתים הטרומיים. לדבריו, הוא רק ייצג את היצרנים היוגוסלביים במו"מ עם משרד-השיכון.

היה זה לאחר שמשרד-השיכון הוציא מיכרו בינלאומי למיבנים טרומיים, בו השתתפו למעלה מ-40 חברות מרחבי ה-